

Οικονομικά - Εταιρικά Νέα

Εναλλακτικά σενάρια για τη μείωση του χρέους, από το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής

Τον κώδωνα του κινδύνου σχετικά με την ύπαρξη δημοσιονομικού κενού από τα μέσα του επομένου έτους και αδυναμίας εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους, (χρηματοδοτικό κενό) κρούει με έκθεσή του υπό τον τίτλο «Το δημόσιο χρέος μετά το τέλος του "μνημονίου"», το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής. Όπως επισημαίνεται στην έκθεση, «η τρέχουσα δανειακή σύμβαση με την τρόικα με όρους που περιλαμβάνονται στο "Μνημόνιο" λήγει το 2014. Τότε θα καταβληθεί η τελευταία δόση. Από το β' εξάμηνο 2014 οι πόροι που διαθέτει η χώρα δεν θα επαρκούν για να καλύψει τις υποχρεώσεις προς πληρωμή των τόκων για τα δάνεια που έχει λάβει. Ειδικότερα, δεν θα επαρκεί το πρωτογενές πλεόνασμα (=περίσσειμα φόρων πάνω από τις δαπάνες) για την πληρωμή των τόκων. Κάπως απλά, η διαφορά μεταξύ τόκων και πρωτογενούς πλεονάσματος είναι το "δημοσιονομικό κενό". Επίσημα το "δημοσιονομικό κενό" υπολογίζεται με βάση την τρέχουσα πολιτική προσαρμογής. Αν η τελευταία αλλάξει, πχ αν αυξηθούν οι κοινωνικές δαπάνες, τότε ceteris paribus το κενό γίνεται μεγαλύτερο και μαζί του οι δανειακές ανάγκες. Το ίδιο ισχύει αν υπάρξει υστέρηση των φορολογικών εσόδων. Το ΔΝΤ προβλέπει ένα "δημοσιονομικό κενό" 4,4 δισ. ευρώ προς τα τέλη 2014 και επιπλέον 6,5 δισ. ευρώ το 2015, συνολικά 11 δισ. ευρώ». Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, «η ελληνική κυβέρνηση θεωρεί ότι το κενό είναι μικρότερο, ελπίζοντας ότι θα πετύχει πρωτογενές πλεόνασμα 2,83 δισ. ευρώ. Όπως και να διαμορφωθεί τελικά, το "κενό" θα πρέπει να καλυφθεί, πράγμα που μπορεί να γίνει με νέο δανεισμό, μείωση των επιτοκίων και νέα μέτρα ή με έναν συνδυασμό όλων αυτών. Η κυβέρνηση αποκλείει νέα μέτρα. Ας προσθέσουμε ότι το "κενό" διευρύνεται αν προσθέσουμε τις δαπάνες πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρεών. Τότε μετονομάζεται σε "χρηματοδοτικό κενό". Η Ελλάδα δεν θα είναι εύκολο να δανεισθεί με λογικούς όρους από τις αγορές για να καλύψει το "κενό" αυτό, δηλαδή να πληρώσει τους τόκους και να αποπληρώσει ληξιπρόθεσμα δάνεια». Όπως επισημαίνεται στην ίδια έκθεση, «μια συμφωνία για νέα δάνεια στήριξης ή και άλλες διευκολύνσεις (μείωση επιτοκίων κλπ) είναι η πιθανότερη λύση με τα σημερινά δεδομένα. Προβλέπονται άλλωστε στη δήλωση της Ευρωομάδας. Επίσης και συναφώς, η ελληνική πλευρά εξετάζει το ενδεχόμενο να καλύψει μέρος του δημοσιονομικού κενού με διάφορους τρόπους εκτός δανεισμού από τους εταίρους, ένας από τους οποίους είναι η προσφυγή στις "αγορές". Η τρόικα για τους δικούς της λόγους την παρακινεί προς αυτή την κατεύθυνση». Ωστόσο, το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής, εκτιμά ότι «μια νέα δανειακή σύμβαση για το κλείσιμο του δημοσιονομικού κενού δίνει μόνον προσωρινή λύση για ένα- δύο χρόνια και αναβάλλει την αντιμετώπιση του μείζονος προβλήματος που είναι ο όγκος του δημόσιου χρέους της χώρας». Για την επεξεργασία των προτάσεων του, το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής λαμβάνει ως βασική παραδοχή ότι «το χρέος (και ο λόγος χρέους) δεν πρόκειται να τεθεί σε τροχιά μείωσης και να γίνει "βιώσιμο" ως το 2020 ή 2022 αποκλειστικά με εθνικές προσπάθειες αποταμίευσης (=δημιουργίας πρωτογενών πλεονασμάτων και ιδιωτικοποιήσεις), χωρίς οποιαδήποτε αναδιάρθρωση (=νέο "κούρεμα") ή και αναδιάρθρωση (=επιμήκυνση των περιόδων αποπληρωμής χρεών) και άλλες διευκολύνσεις».

Αισιόδοξος για την πορεία της χώρας, ο διοικητής της ΤτΕ Γ. Προβόπουλος

Αισιόδοξος για την πορεία της χώρας, αλλά και ολόκληρης της ευρωζώνης, εμφανίζεται ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος. Όπως προκύπτει από δηλώσεις του στο πρακτορείο Reuters ο κ. Γιώργος Προβόπουλος επισημαίνει ότι «είναι ολοένα και περισσότερο αισιόδοξος για το μέλλον της Ευρωζώνης, της Ελλάδος συμπεριλαμβανομένης». Εκτιμά ότι η Ελλάδα θα επιστρέψει στην ανάπτυξη το 2014, πρόβλεψη την οποία, όπως αναφέρει, έχει υιοθετήσει στο βασικό της σενάριο και η Black Rock, στα "τέστ αντοχής" που έχει πραγματοποιήσει στις ελληνικές τράπεζες. Όπως αναφέρει συγκεκριμένα, «σύμφωνα με το βασικό σενάριο των στρες τεστ, το οποίο συμβαδίζει με τις προβλέψεις μας και τις προβλέψεις της τρόικας, η Ελλάδα θα επιστρέψει στην ανάπτυξη το 2014. Σύμφωνα με το δυσμενές σενάριο, η ανάπτυξη έρχεται το 2016, με χαμηλή ύφεση ως τότε». Σχετικά με την κατάσταση των ελληνικών τραπεζών ο κ. Προβόπουλος φέρεται να διαβεβαιώνει ότι είναι «καλά κεφαλαιοποιημένες». Επιπλέον εκτιμά ότι τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα έχουν πραγματοποιήσει σημαντικά βήματα προσαρμογής στο νέο περιβάλλον αναφέροντας χαρακτηριστικά ότι «οι τράπεζες μείωσαν τα κόστη τους κατά περισσότερο από 15% μέχρι σήμερα. Ο τραπεζικός κλάδος αποκομίζει σημαντικά οφέλη στον τομέα της αποδοτικότητας». Για το ακανθώδες πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων (κόκκινων) δανείων, ο κ. Προβόπουλος πρόβλεψε ότι το ποσοστό τους θα σταθεροποιηθεί τον επόμενο χρόνο, συμπληρώνοντας ότι θα επακολουθήσει η σταδιακή τους αποκλιμάκωση.

Αυξήθηκαν κατά 63.122 οι προσλήψεις, τον Σεπτέμβριο

Αύξηση της μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα καταγράφεται και κατά τον φετινό Σεπτέμβριο, καθώς προκύπτει θετικό ισοζύγιο προσλήψεων- αποχωρήσεων κατά 63.122 νέες θέσεις εργασίας, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πληροφοριακού Συστήματος «ΕΡΓΑΝΗ» του υπουργείου Εργασίας. Τα στοιχεία δείχνουν ότι το ισοζύγιο προσλήψεων και απολύσεων στον ιδιωτικό μισθωτό τομέα της οικονομίας είναι θετικό κατά 165.702 θέσεις εργασίας, αποτελώντας την υψηλότερη επίδοση πρώτου εννεάμηνου έτους από οποιοδήποτε αντίστοιχο καταγεγραμμένο εννεάμηνο, δηλαδή από το 2001 έως σήμερα. Η αύξηση θεωρείται αποτέλεσμα της επιβολής των νέων υψηλών προστίμων για την ανασφάλιστη εργασία, ενώ ένα μεγάλο μέρος των νέων προσλήψεων αφορά μερική ή εκ περιτροπής απασχόληση. Από τις 165.623 προσλήψεις που αναγγέλθηκαν τον Σεπτέμβριο, οι 59.431 αφορούν συμβάσεις πλήρους απασχόλησης οι 85.685 μερικής απασχόλησης και οι 20.507 εκ περιτροπής εργασία. Ακόμη, 2.672 συμβάσεις αορίστου χρόνου, μετατράπηκαν σε συμβάσεις μερικής ή εκ περιτροπής απασχόλησης. Από αυτές, οι 1.295 μετατράπηκαν με συμφωνία εργαζόμενου- εργοδότη και οι 676 με μονομερή απόφαση του εργοδότη. Από τις 102.501, συνολικά, αποχωρήσεις, οι 42.876 προήλθαν από οικειοθελείς αποχωρήσεις και οι 59.625 από καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου ή λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου. Ασαφές είναι στη χρηματοδότηση του ασφαλιστικού συστήματος, ο υπουργός Εργασίας διαβεβαίωσε ότι, για το 2013, το ασφαλιστικό εξελίσσεται «εντός στόχων και προβλέψεων» και «δεν θα υπάρξει απολύτως καμία επίπτωση στην ομαλή ροή της συνολικής χρηματοδότησης του ασφαλιστικού συστήματος».

«Συνέχεια της βοήθειας» θα χρειαστεί η Ελλάδα μετά το τέλος του προγράμματος (Ρέγκλινγκ)

Όταν το τρέχον πρόγραμμα στήριξης ολοκληρωθεί, στα μέσα του 2014, η Ελλάδα πιθανόν να χρειαστεί «συνέχεια της βοήθειας από τους φίλους της», δήλωσε ο επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθεροποίησης (ΕΜΣ-ESM) Κλάους Ρέγκλινγκ και διευκρίνισε ότι η περίπτωση ομολόγου 50ετούς διάρκειας δεν έχει συζητηθεί σε καμία συνάντηση, επισημαίνοντας ότι η ωρίμαση για την Ελλάδα μέσω του ΕΜΣ είναι ήδη στα 30 χρόνια. Μιλώντας σε εκδήλωση που διοργάνωσαν στη Νέα Υόρκη το Αμερικανικό Συμβούλιο για τη Γερμανία, το Συμβούλιο για τις ΗΠΑ και την Ιταλία και το Γαλλο-αμερικανικό Ίδρυμα της Νέας Υόρκης, ο κ. Ρέγκλινγκ, σύμφωνα με δημοσίευμα της ειδησεογραφικής ιστοσελίδας του Γερμανικού Χρηματιστηρίου, εξέφρασε την εκτίμηση ότι «η κρίση δεν έχει τελειώσει, αλλά έχουμε διανύσει περισσότερο από τη μισή διαδρομή». Αναφέρθηκε δε σε θετικά σημάδια για τη στρατηγική του ΕΜΣ στην ευρωζώνη, η οποία, όπως είπε, «λειτουργεί» και έκανε λόγο για «χειροπιαστά αποτελέσματα μεταξύ των χωρών που λαμβάνουν βοήθεια», αλλά και για ανταμοιβή από τις αγορές. «Η Ιρλανδία και η Πορτογαλία επέστρεψαν στις αγορές την περασμένη άνοιξη, με 10ετή ομόλογα σε πολύ αποδεκτές τιμές, στοιχείο που αποτελεί σημαντικό ορόσημο προκειμένου να δοκιμάσουμε εάν μια χώρα ανακτά την πρόσβασή της στις αγορές», δήλωσε ο Γερμανός παράγοντας και προσέθεσε ότι χάρη στον ΕΜΣ, η Ισπανία κατόρθωσε να διατηρήσει απόλυτη πρόσβαση στην ρευστότητα. «Έως το τέλος του χρόνου το πρόγραμμα για τον οικονομικό τομέα της Ισπανίας θα έχει ολοκληρωθεί και δεν έχω λόγους να πιστεύω ότι η Ισπανία θα χρειαστεί περαιτέρω βοήθεια», δήλωσε. Όσον αφορά την Ιρλανδία, ο επικεφαλής του ΕΜΣ δήλωσε ότι με το τέλος του προγράμματός της στο τέλος Δεκεμβρίου ο Μηχανισμός συζητά το «ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για να είναι επιτυχής η επιστροφή στις αγορές».

Μία οικονομολόγος, "που ανησυχεί περισσότερο για την ανεργία παρά για τον πληθωρισμό", στην κεφαλή της Fed

Ο πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών Μπαράκ Ομπάμα αποφάσισε να διορίσει την Τζάνετ Γέλεν στην προεδρία της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed), την πρώτη γυναίκα που καταλαμβάνει τη θέση στην ιστορία του θεσμού, μία λαμπρή οικονομολόγο, που ανήκει στην προοδευτική ελίτ του κλάδου της και έχει περάσει τα δύο τρίτα της καριέρας της στην Fed. Η Τζάνετ Γέλεν θεωρείται ότι ανήκει στο στρατόπεδο των Δημοκρατικών, έχει περάσει 12 χρόνια στην Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής και θεωρείται "περιστέρα", ενδιαφερόμενη περισσότερο για την ανεργία από ό,τι για τον πληθωρισμό. Αφού δίδαξε για πέντε χρόνια στο πανεπιστήμιο Χάρβαρντ, η Τζάνετ Γέλεν μπήκε το 1977 από την "πίσω πόρτα" στην Fed εντασσόμενη στην ομάδα των οικονομολόγων που τροφοδοτούν με αναλύσεις και στατιστικές το διευθυντήριο του θεσμού. Εκεί θα γνωρίσει τον σύζυγό της, τον οικονομολόγο Τζορτζ Ακερλοφ, μελλοντικό Νομπελίστα της Οικονομίας. Η διδάκτορας της Οικονομίας είχε ως μέντορα στο πανεπιστήμιο του Γέιλ το 1971 τον Τζέιμς Τόμπιν, Νομπελίστα Οικονομίας του 1981 και γνωστό για την πρότασή του για την επιβολή φόρου επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών.

Μια «άλλη» Ελλάδα στην Anuga 2013

Μεγάλη, ουσιαστική και πάνω από όλα ποιοτική. Με αυτά τα λόγια μπορεί να περιγράψει κανείς τη φετινή παρουσία της Ελλάδας στην μεγαλύτερη έκθεση ποτών και τροφίμων του κόσμου, στην Anuga της Κολωνίας. Περισσότερες από 200 επιχειρήσεις –το μεγαλύτερο μέρος εξ' αυτών υπό την αιγίδα του Οργανισμού Προώθηση Εξαγωγικού Εμπορίου- συμμετείχαν στη φετινή έκθεση. Η μεγαλύτερη εθνική συμμετοχή αφορά στον τομέα των γενικών τροφίμων, όπως λάδι, ελιές και κονσερβοποιημένα ενώ σημαντική ήταν και η παρουσία στον τομέα των γαλακτοκομικών, στα είδη φούρνου και αρτοποιασκευάσματα, στα ποτά καθώς και στα κατεψυγμένα. Στο περίπτερο του ΟΠΕ υπήρχε για άλλη μια φορά ένας χώρος γευσιγνωσίας, στον οποίο οι έλληνες εκθέτες μπορούσαν να προσκαλέσουν τους πελάτες τους να γευθούν την αυθεντική και υγιεινή ελληνική κουζίνα που ετοιμαζόταν «ζωντανά» από κορυφαίους Έλληνες μάγειρες. Live cooking υπήρχε όμως και στο χώρο των καταψυγμένων αλιευμάτων όπου Έλληνας σεφ μαγείρευε, ενημερώνοντας παράλληλα τους ενδιαφερόμενους για τα υλικά που χρησιμοποιεί αλλά και τους τρόπους παρασκευής των προϊόντων.

Συνέχεια...

Αλλαγή νοοτροπίας

Η ποιοτική αναβάθμιση της ελληνικής συμμετοχής στην Anuga είναι κάτι παραπάνω από εμφανής τα τελευταία χρόνια και δεν περιορίζεται μόνον στην εικόνα και την προβολή των ελληνικών προϊόντων. Υπάρχει αλλαγή νοοτροπίας, είτε προς την Deutsche Welle η Κατερίνα Αναγνωστοπούλου, από τη διεύθυνση Marketing & Εκθέσεων του ΟΠΕ: «Νομίζω ότι έχουμε ξεφύγει από τη νοοτροπία που υπήρχε ίσως πριν πολλά χρόνια, δηλαδή να κάνουμε μια εξαγωγή, να βγάλουμε χρήματα και να εξαφανιστούμε από την αγορά, δυσφημίζοντας το ελληνικό προϊόν και τους Έλληνες. Όλοι στοχεύουν πλέον στο πώς θα πάνε μπροστά, ελπίζουν στη συνέχεια. Αν περπατήσεις μέσα στο ελληνικό περίπτερο, δεν θυμίζει σε τίποτα τους παλιούς χρόνους».

Όταν για παράδειγμα οι έλληνες ελαιοπαραγωγοί προτιμούσαν να πουλήσουν χύμα το προϊόν τους στην Ιταλία, όπως υπογραμμίζει ο Γιώργος Οικονόμου, γενικός διευθυντής του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών Τυποποίησης Ελαιολάδου: «Ουσιαστικά όλες αυτές τις δεκαετίες η Ελλάδα δεν εξήγαγε ελαιόλαδο, απλά μας το αγόραζαν οι Ιταλοί. Αντιλαμβάνεστε ότι είναι μια διαφορετική, δυστυχώς, έννοια. Έρχεται κάποιος και στο παίρνει, επειδή το χρειάζεται ως πρώτη ύλη και εμείς δίνουμε ουσιαστικά τα όπλα μας στους ανταγωνιστές μας για να μας πολεμάνε μετά. Αυτό που πρέπει να γίνει και αποτελεί και στόχο του ΣΕΒΙΤΕΛ είναι να δώσουμε προστιθέμενη αξία στο επώνυμο, τυποποιημένο ελαιόλαδο».

Οι αμαρτίες του παρελθόντος

Οι «αμαρτίες του παρελθόντος» στις ελληνικές εξαγωγές δεν αφορούν όμως μόνον στο ελαιόλαδο, παραδέχεται ο Χαράλαμπος Καρκούλιας, από την βιομηχανία γάλακτος Χελμός: «Δυστυχώς στενοχωρήσαμε πάρα πολύ, πολύ κόσμο, εμπορικό κόσμο στην εξαγωγή. Είπαμε πολλά ψέματα σαν παραγωγοί, δώσαμε φέτα που δεν ήταν φέτα, δημιουργήσαμε προβλήματα στις συσκευασίες, δεν δώσαμε σωστά τυριά, σωστά προϊόντα, δεν είχαμε σωστό σέρβις και διανομή. Αυτά που συνάντησα ήταν, 'ένας Έλληνας ακόμη που σε κάτι θα μας κοροϊδέψει'. Αυτό ήταν το μεγάλο λάθος και θέλει κόπο για να αλλάξει».

Αυτός ο κόπος όμως των τελευταίων χρόνων και η μεγάλη προσπάθεια των ελλήνων παραγωγών να προβάλουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των προϊόντων τους έχει ήδη αρχίσει να αποδίδει καρπούς, όπως δείχνει και η μεγάλη προσέλευση των επισκεπτών στα ελληνικά περίπτερα.

Π. Τατούλης: Έμφαση στην ποιότητα και το design

Αλλαγή νοοτροπίας διαπιστώνει και ο περιφερειάρχης Πελοποννήσου Πέτρος Τατούλης που επισκέφθηκε την έκθεση και ο οποίος μίλησε στο μικρόφωνο της DW: «Πρώτον, (οι έλληνες παραγωγοί) έχουν διασφαλίσει την ποιότητα και βελτιώνουν συνεχώς την ποιότητα των προϊόντων μας. Και δεύτερον, εκεί όπου υστερούσε πάντα η εξαγωγική προσπάθεια της χώρας μας, ήταν στο design της τυποποίησης και της μεταποίησης. Σήμερα είμαι ιδιαίτερα χαρούμενος και ικανοποιημένος γιατί βλέπω ότι τα προϊόντα της Πελοποννήσου, οι μικρομεσαίες, οικογενειακές επιχειρήσεις της Πελοποννήσου δεν έχουν τίποτα να φοβηθούν στο επίπεδο του ανταγωνισμού». Στόχος της επίσκεψής του κ. Τατούλη είναι όχι μόνον να ενισχύσει την παρουσία των πελοποννησιακών επιχειρήσεων στην έκθεση αλλά και να συνεχίσει τις επαφές της περιφέρειας με πολιτικούς παράγοντες της Βόρειας Ρηνανίας Βεσφαλίας, όπως δήλωσε στη DW. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και η συνάντηση που είχε στην Anuga με την Ανγκέλικα Σβαλ-Ντούρεν, υπουργό Ομοσπονδιακών Υποθέσεων, Ευρώπης και Μέσων Ενημέρωσης του κρατιδίου. Ο κ. Τατούλης και η γερμανίδα υπουργός περιηγήθηκαν στα ελληνικά περίπτερα και είχαν την ευκαιρία να συνομιλήσουν με έλληνες εκθέτες αλλά και να δοκιμάσουν ελληνικές γεύσεις. Μιλώντας στη DW η Ανγκέλικα Σβαλ-Ντούρεν δήλωσε ενθουσιασμένη: «Είμαι ενθουσιασμένη γιατί οι Έλληνες παρουσιάζουν τα προϊόντα τους με έναν εκπληκτικό τρόπο, καλό και ελκυστικό design ενώ τα ίδια τα προϊόντα –είχα την ευκαιρία να δοκιμάσω αρκετά- έχουν μια εξαιρετική ποιότητα. Γι' αυτό ελπίζω οι έλληνες επιχειρηματίες να βρουν εδώ νέους επιχειρηματικούς συνεργάτες προκειμένου να επωφεληθούν από την παρουσία τους στην Anuga αλλά και για να μπορούμε εμείς οι Γερμανοί εδώ να απολαμβάνουμε στο μέλλον όλο και περισσότερο τα θαυμάσια αυτά προϊόντα».

Γ. Χατζημαρκάκης: «Η ελληνική παρουσία έχει αλλάξει 100%»

Σημαντικές διαφορές με το παρελθόν διαπιστώνει και ο πρόεδρος του Γερμανοελληνικού Επιχειρηματικού Συνδέσμου και ευρωβουλευτής των γερμανών Φιλελευθέρων Γιώργος Χατζημαρκάκης. Ο ίδιος επισκέπτεται τακτικά τη συγκεκριμένη έκθεση, έχοντας δουλέψει μάλιστα σε αυτή όσο ήταν ακόμη φοιτητής: «Από τότε έχει αλλάξει η εμφάνιση της ελληνικής παρουσίας 100 %. Το μάρκετινγκ είναι διαφορετικό, ένα ενιαίο μάρκετινγκ το οποίο λέγεται 'Taste like Greece', «Γεύση Ελλάδας», το οποίο μου αρέσει πολύ. Δένει την ελληνική παρουσία και την ανεβάζει σε ένα επίπεδο το οποίο μου θυμίζει Ιταλία, μου θυμίζει άλλες μεσογειακές χώρες οι οποίες είναι προχωρημένες λόγω της εμπειρίας που έχουν. Θα την προσπεράσουμε την Ιταλία με αυτή την προσπάθεια που βλέπω εδώ. Δεν έχω δει ποτέ τόσο κόσμο στα ελληνικά περίπτερα τα τελευταία χρόνια και μου κάνει εντύπωση. Φαίνεται ότι έχει ακουστεί ότι υπάρχει μια μεγάλη αλλαγή προς την ποιότητα στην Ελλάδα και για να πούμε και την αλήθεια, αυτή είναι η μόνη λύση». Τα ελληνικά προϊόντα φαίνεται λοιπόν να κερδίζουν το στοίχημα της ποιότητας και να ανακτούν την χαμένη τους αξιοπιστία. Το ζητούμενο τώρα είναι να βρουν τρόπους προκειμένου να διεισδύουν και να κερδίσουν τις μεγάλες αγορές του εξωτερικού.

(Πηγή: Deutsche Welle)